

Sygn. akt III C 233/20

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lutego 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie III Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia del. Anna Popławska- Czerwińska

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2020 r. w Warszawie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. S.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę

w przedmiocie wniosku powódki o udzielenie zabezpieczenia

postanawia

oddalić wniosek.

Sędzia del. Anna Popławska- Czerwińska

Sygn. akt III C 233/20

UZASADNIENIE

Postanowienia z dnia 7 lutego 2020r.

W pozwie z dnia 4 lutego 2020 r. (data nadania – k.110) powódka A. S. domagała się ustalenia nieistnienia lub nieważności umowy kredytu oraz zasądzenia od pozwanego łącznie na jej rzecz kwot:

- a) 46.035,99 PLN z tytułu nienależnie uiszczonych rat kapitałowo - odsetkowych,
- b) 1.540, 00 PLN z tytułu nienależnie pobranej składki ubezpieczenia spłaty kredytu,
- c) 15.311,62 PLN z tytułu nienależnie pobranej składki ubezpieczenia na życie,
- d) 3.761,92 PLN z tytułu nienależnie pobranej składki ubezpieczenia nieruchomości,
- e) 19.273,70 PLN tytułem odszkodowania za poniesione przez nią koszty postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Żyrardowie A. D. pod sygn. akt Km(...), na podstawie wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 6 listopada 2018r. (sygn. akt II C 1231/18),
- f) 13.517,00 PLN tytułem odszkodowania za poniesione przez powódkę koszty procesu z powództwa nabywcy wierzytelności z tytułu nieważnej umowy kredytu, zasądzone powyższym wyrokiem.

Nadto, powódka zawarła w pozwie roszczenia ewentualne i wniosła o zabezpieczenie roszczenia głównego poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego z wniosku nabywcy wierzytelności pozwanego z tytułu umowy kredytu - (...) Niestandardowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego, prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Żyrardowie A. D., pod sygn. akt Km (...), do czasu prawomocnego zakończenia

niniejszego postępowania, a także o ustanowienie zakazu zbywania nieruchomości położonej w Ż., dla której Sąd Rejonowy w Żyrardowie prowadzi księgę wieczystą nr KW (...) oraz o nadanie temu orzeczeniu rygoru natychmiastowej wykonalności (pozew – k.3-62).

W argumentacji wniosku wskazała, że uprawdopodobniła zasadność żądania ustalenia nieważności umowy kredytowej, w konsekwencji czego zwrotowi podlegać będą dotychczas spełnione na rzecz pozwanego oraz nabywcy wiarygodności świadczenia, przy czym będzie ona zwolniona od uiszczania ich w przyszłości. Z kolei, zbycie przez Komornika przed wydaniem orzeczenia w przedmiotowej sprawie nieruchomości, w sposób oczywisty spowoduje po jej stronie nieodwracalne straty, a także pozbawi ją możliwości zaspokojenia w pełni jej roszczenia. Tym samym, w razie braku udzielenia zabezpieczenia poważnie utrudnione lub wręcz uniemożliwione będzie wykonanie wyroku skutkującego koniecznością zwrotu należności z tytułu unieważnionego kredytu wiążącego się również z brakiem istnienia zabezpieczenia hipotecznego. Przyjęty zaś sposób zabezpieczenia, zdaniem powódki jest jedynym środkiem gwarantującym osiągnięcie celu postępowania wszczętego na skutek wniesionego powództwa i nie zmierza bezpośrednio do spełnienia roszczenia(tamże).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje.

W ocenie Sądu wniosek o zabezpieczenie powództwa nie zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art.730¹ § 1 k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny, który na podstawie § 2 powołanego przepisu, istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Co istotne, obie te przesłanki muszą wystąpić łącznie. Nadto, uprawdopodobnienie powinno opierać się na przedstawieniu stosownych środków, na podstawie których, kierując się zasadami doświadczenia życiowego, a także racjonalną oceną przedstawionego stanu faktycznego, można dojść do usprawiedliwionego przekonania, że dochodzone roszczenie oraz obawa zniweczenia skutków procesu są wysoce prawdopodobne. Warto przy tym wskazać, że uprawdopodobnienie to nie może opierać się wyłącznie na samych twierdzeniach strony.

W niniejszej sprawie powódka domagała się zabezpieczenia roszczenia w postaci żądania stwierdzenia nieważności umowy zawartej z pozwanym (...) S.A. z siedzibą w W.. W takim przypadku, stosownie do treści art. 755 § 1 k.p.c. sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, nie wyłączając sposobów przewidzianych dla zabezpieczenia roszczeń pieniężnych. Jednakże, przy wyborze odpowiedniego sposobu zabezpieczenia Sąd jest związany sposobami wskazanymi przez wnioskodawcę.

Ze złożonych przez powódek dokumentów wynika, że strony zawarły umowę kredytu, o ustalenie nieważności której wnosi aktualnie powódka. Tak określone żądanie znajduje swą podstawę prawną w treści przepisu art. 189 k.p.c., zgodnie z którym powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Interes prawny w rozumieniu wspomnianego przepisu występuje wówczas, gdy istnieje niepewność stanu prawnego lub prawa; niepewność ta powinna być obiektywna, tj. zachodzić według rozumnej oceny sytuacji, a nie tylko subiektywna, tj. według odczucia powoda. Interes ten należy rozumieć jako potrzebę wprowadzenia jasności co do konkretnego prawa lub stosunku prawnego - w celu ochrony przed groźącym naruszeniem sfery uprawnień powoda (wyrok Sądu Najwyższego z 24 marca 1987 roku, III CRN 57/87, opubl. w OSNPG 1987, Nr 7, poz. 27).

Sąd w pełni przychyła się do stanowiska Sądu Najwyższego, wyrażonego w wyroku z dnia 15 marca 2002 r., iż skuteczne powołanie się na interes prawny wymaga wykazania, że oczekiwane rozstrzygnięcie wywoła takie skutki w stosunkach między stronami, w następstwie których ich sytuacja prawna zostanie określona jednoznacznie i tym samym wyeliminowane zostanie ryzyko naruszenia w przyszłości praw powoda. W przypadku, gdy dojdzie już do naruszenia prawa, w związku z którym stronie służy dalej idące roszczenie np. o świadczenie (danie, czynienie, zaniechanie lub znoszenie), wyłączona jest możliwość skutecznego wystąpienia z powództwem o ustalenie, skoro sfera

podlegająca ochronie jest w takiej sytuacji szersza, a rozstrzygnięcie o różnicy zdań w stanowiskach stron nabiera charakteru przesłankowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2002 r., II CKN 919/99, LEX nr 54376).

Należy także zwrócić uwagę, że interes prawny, będąc materialno -prawną przesłanką powództwa o ustalenie, badany jest przez Sąd z urzędu, a ustalenie jego braku skutkuje oddaleniem powództwa wprost bez analizy żądania powoda pod kątem merytorycznym. Stąd, zgodnie z ogólną zasadą wynikającą z art. 6 k.c., powódka powinna wykazać istnienie po jej stronie interesu prawnego.

Na gruncie niniejszej sprawy istotną okolicznością jest, że pozwany Bank sprzedał na rzecz innego podmiotu – tj. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego wierzytelność z tytułu objętej żądaniem pozwu umowy.

W ocenie Sądu mając na uwadze powyższe A. S. nie posiada aktualnie interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. w dochodzeniu żądania ustalenia nieważności umowy w stosunku do zbywcy wierzytelności, albowiem przysługują jej roszczenia dalej idące które na tym etapie kierować winna do nabywcy wierzytelności w trybie chociażby powództwa wywiedzionego w oparciu o dyspozycję art. 840 § 1 kpc. Takie postępowanie pozwoliłoby na kompleksowe uregulowanie wątpliwości związanych z umową z dnia 2 kwietnia 2008 r. w tym także w zakresie jej ewentualnej nieważności.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, na obecnym etapie postępowania powództwo o ustalenie nieważności przedmiotowej umowy za nieuprawdopodobnione.

Już z tej przyczyny, wniosek o zabezpieczenie podlegał oddaleniu a limine.

Odnosząc się zaś do wnioskowanego sposobu zabezpieczenia, Sąd zwraca uwagę, że wskazywany w pozwie sposób zabezpieczenia odnosi się do podmiotu nie będącego stroną niniejszego postępowania. Wskazywany w pozwie sposób zabezpieczenia nie koresponduje z rodzajem wytoczonego przez powódkę postępowania. Pozwany bank, o czym była już mowa powyżej sprzedał bowiem na rzecz (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego wierzytelność z tytułu umowy kredytu. Dlatego też, to nabywca wierzytelności uzyskał tytuł wykonawczy (zaopatrzony w klauzulę wykonalności wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 6 listopada 2018r.), na podstawie którego Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Żyrardowie A. D. wszczął przeciwko powódce egzekucję. Przedmiotowa wierzytelność została zatem scedowana na (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty na podstawie umowy cesji, o której mowa w pozwie. Nie bez znaczenia pozostaje także fakt, że pismem z dnia 8 listopada 2017r. powódka została poinformowana, że doszło do przelewu wierzytelności, w tym o stanie zadłużenia. Z kolei, jak wynika z przepisów kodeksu cywilnego, wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew) (art. 509 § 1 k.c.). Co więcej, przeniesienie wierzytelności na nabywcę może nastąpić na podstawie umowy sprzedaży, zamiany, darowizny lub innej umowy zobowiązującej do przeniesienia wierzytelności (art. 510 § 1 k.c.)

W tym miejscu wskazać należy, że dłużnikowi lub osobie trzeciej przysługują dwa rodzaje obrony przed egzekucją: obrona formalna lub merytoryczna, polegająca na zwalczaniu zasadności lub dopuszczalności egzekucji i wyrażająca się w przyznaniu stronie (osobie trzeciej) uprawnienia do wniesienia powództwa przeciwegzekucyjnego. Dłużnik lub osoba trzecia w razie naruszenia ich praw podmiotowych wynikających z prawa materialnego nie mają prawnej możliwości domagania się ochrony tych praw od organu egzekucyjnego, gdyż ten nie może badać zasadności ani wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym, ale mogą skorzystać ze środków obrony merytorycznej, jakimi są powództwa przeciwegzekucyjne (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 14 października 1993 r., III CZP 141/93, OSNC 1994, nr 5, poz. 102)..

Przede wszystkim należy mieć tu na względzie, że to istotą powództwa opozycyjnego jest wykazanie, że sam tytuł wykonawczy nie odpowiada istotnemu i rzeczywistemu stanowi rzeczy. Innymi słowy, dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części, jeżeli przeczy zdarzeniom,

na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, przez co w doktrynie rozumie się zaprzeczenie przez dłużnika obowiązkowi spełnienia na rzecz wierzyciela świadczenia objętego tytułem egzekucyjnym.

Sąd w tym zakresie przychyła się także orzecznictwa Sądu Najwyższego, iż w związku z wytoczeniem procesu opozycyjnego stosownie do treści art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. to rzeczą dłużnika występującego z powództwem o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności jest wykazanie, że nie nastąpiło zdarzenie, które doprowadziło do nadania klauzuli wykonalności przez zakwestionowanie istnienia obowiązku lub jego zakresu. Zwrot „zdarzenie” użyte powyżej, rozumiane jest bowiem również, jako niezrealizowanie się jeszcze wymagalności roszczenia objętego tytułem wykonawczym, czyli ujęcie w tym tytule należności przedwczesnej i w związku z tym jeszcze niezaskarżalnej w chwili powstania tytułu (wyrok Sądu Najwyższego zawartego z dnia 7 kwietnia 2016 r., II CSK 522/15).

Powyższe także skutkowało musiło oddaleniem wniosku o zabezpieczenie.

Na zakończenie należy dodać, że w ocenie Sądu, dotychczasowe twierdzenia faktyczne oraz przedstawione dowody nie mogą być podstawą do ustalenia prawdopodobieństwa, że przedmiotowa umowa jest nieważna, albowiem dokonanie oceny wymaga zbadania okoliczności związanych z procesem kontraktowania, zaś oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny. W świetle najnowszego orzecznictwa sądów powszechnych zasady określania kursu waluty denominacji ze względu na brak szczegółowych parametrów pozwalających na kontrolę banku w sposobie ustalania kursu waluty, który jest odmienny od kursu oferowanego przez NBP, mogą stanowić klauzule niedozwolone, przy czym ustalenie tego wymaga kontroli incydentalnej w każdej sprawie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 4.10.2016 r., I ACa 645/16).

Zauważyć przy tym należy, iż z faktu złożenia własnoręcznego podpisu pod umową oraz postanowieniami ogólnymi wypada wnioskować, że A. S. wyraziła zgodę na ponoszenie skutków prawnych przyjętego na siebie zobowiązania. Dodatkowo, sam fakt, iż pozwany bank zabezpieczył swój interes w razie niekorzystnego kursu waluty w chwili oddania kredytobiorcy środków pieniężnych tytułem kredytu nie może prowadzić do wniosku, iż równoważne zabezpieczenie interesu powódki powinno znaleźć się w umowie. Powódka nie podnosiła aby na etapie negocjowania warunków umowy uzależniała zawarcie umowy od wpisania takiego postanowienia w treść umowy.

Z kolei, zabezpieczenie powództwa może nastąpić wtedy, kiedy roszczenie jest prawdopodobne, a stopień prawdopodobieństwa wskazuje na możliwości jego uwzględnienia. W rozpoznawanej sprawie na obecnym jej etapie takie prawdopodobieństwo nie istnieje. Nie wyłącza to oczywiście odmiennego ustalenia w toku rozpoznawania sprawy, niemniej jednak obecnie nie ma podstaw do przyjęcia wiarygodności roszczenia powódki, co czyni wniosek o udzielenie zabezpieczenia bezzasadnym. Powyższe czyni też zbędnym odnoszenie się do ewentualnie innych kwestii dotyczących wiarygodności zgłoszonych roszczeń.

Z przytoczonych względów orzeczono jak w sentencji.

Sędzia del. Anna Popławska- Czerwińska

(...)

Sędzia del. Anna Popławska- Czerwińska